

Innspill til statsbudsjettet 2027 fra Kunnskapsalliansen

I dette innspillet til statsbudsjettet for 2027 oppfordrer Kunnskapsalliansen Stortinget til å ta grep for å sikre økte investeringer i utdanning, forskning og innovasjon.

Kunnskapsalliansens anbefalinger

Kunnskapsalliansen har samlet seg om fire anbefalinger:

1. Et tverrpolitisk samarbeid om en langsiktig og forutsigbar finansiering av forskning og innovasjon
2. Øke offentlige investeringer i forskning og innovasjon til 1,25 prosent av BNP fram mot 2030
3. Styrke grunnmuren i norsk forskning: Universiteter, høyskoler og forskningsinstitutter
4. Sikre rammevilkår som bidrar til etablering av flere forskningsbaserte bedrifter, økt forskningssamarbeid og økte investeringer i FoU i næringslivet

Vi forventer at Stortinget samler seg om en mer ambisiøs forskningspolitikk og øker den samlede investeringen til 1 prosent av BNP for 2027.

Lav og synkende forskningsandel

Statistikken er tydelig: Norge bruker en synkende andel av fellesskapets ressurser til å investere i kunnskap.

- Forslaget til statsbudsjett for 2027 innebærer en realnedgang i FoU-innsatsen på 1,1 prosent
- De offentlige investeringene i FoU inkludert Skattefunn utgjør 0,95 prosent av BNP (0,88 uten Skattefunn), godt under målet om 1 prosent
- FoU-bevilgningenes andel av det samlede statsbudsjettet for 2027 er nede i 3,37 prosent. Det er den laveste andelen siden 2005, og en betydelig nedgang fra 2026 hvor andelen var 3,52 prosent
- 10 av 16 departementer har realnedgang i sine forskningsbevilgninger

Denne trenden står i sterk kontrast til utviklingen i landene rundt oss. I Sverige, Danmark, Finland og flere EU-land har vi sett kraftfulle forskningssatsinger, i kjølvannet av Draghi-rapporten om sviktende europeisk konkurransekraft. Den «nordiske Draghi-rapporten» (Copenhagen Economics 2026) viser at Norge skårer lavt på en rekke forsknings- og innovasjonsindikatorer.

Forskningsinvesteringer gir stor avkastning

I Perspektivmeldingen tegnes et bilde av de største utfordringene i Norge fram mot 2060: Den demografiske utviklingen vil gi mangel på kompetanse og arbeidskraft. Norsk økonomi står overfor en betydelig grønn og digital omstilling. Og offentlig sektor må jobbe smartere og mer effektivt for å bevare en velferdsstat som sikrer hele befolkningen velferd og trygghet.

Hvis vi skal løse disse store samfunnsutfordringene og sikre nye skatteinntekter i framtiden, må vi investere i forskning, innovasjon og utdanning i dag. Slike investeringer konkurrerer med en lang rekke andre gode formål i regjeringens statsbudsjetter. Men forskning er ikke bare en utgift, det er lønnsomme investeringer som skaper verdier for hele samfunnet. Det er anslått at EUs investeringer i Horisont 2020-programmet kan gi en fem ganger så høy verdi for EUs BNP frem mot 2040.

Alle stortingskomiteer har et forskningsansvar

I Norge er ansvaret for forskning organisert etter det såkalte *sektorprinsippet*. Det betyr at alle departementer har et selvstendig ansvar for forskning innenfor sine fagområder. I 2026 var det en

realnedgang i forskningsbevilgningene hos 8 av 16 departementer, i regjeringens budsjettforslag for 2027 har 10 av 16 departementer en realnedgang.

Hvis vi skal få fart på forskningsinvesteringene, må alle departementer og komiteer være bevisst sitt ansvar for norsk forskning. Alle politikkområder er dessuten avhengig av forskning som kan bidra til solide politiske beslutninger og en kunnskapsbasert offentlig forvaltning.

Om Kunnskapsalliansen

Kunnskapsalliansen består av ni organisasjoner som sammen arbeider for økte kunnskapsinvesteringer: Abelia, Akademiet for yngre forskere, Det Norske Videnskaps-Akademi, Foreningen for innovasjonsselskaper i Norge (FIN), Forskerforbundet, Forskningsinstituttene fellesarena (FFA), Norsk studentorganisasjon, Tekna og Universitets- og høyskolerådet.

Vennlig hilsen,

DET NORSKE
VIDENSKAPS-AKADEMI

Norsk studentorganisasjon

